Praktijkgestuurde deeltijdroutes zorg, – en welzijn opleidingen

Inleiding

De arbeidsmarkt zorg en welzijn verandert in rap tempo als gevolg van maatschappelijke en technologische ontwikkelingen (Helder, 2022). Leven Lang Ontwikkelen en het stimuleren van eigen regie op leren en de ontwikkeling van het beroep, staan hoog op de agenda van werkgevers en het hbo (Vos, 2020). Hogeschool Windesheim heeft in co-creatie met vijf praktijkpartners een uniek concept ontwikkeld dat aan deze aspecten voldoet.

Vanaf 2019 biedt Windesheim praktijkgestuurde deeltijdroutes [1]aan voor de opleidingen Verpleegkunde (Hbo-V), Social Work (SW) en Ad Sociaal Werk in de Zorg (Ad SWZ).
Het doel van deze praktijkgestuurde deeltijdopleidingen is om vanuit gedeelde verantwoordelijkheid en partnerschap invulling te geven aan het leven lang ontwikkelen van professionals in de context van toenemende complexiteit van het beroep en maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Dit vereist een intensieve en co-creatieve samenwerking tussen student, werkveld en onderwijs.

Met deze manier van opleiden willen we een bijdrage leveren aan het oplossen van arbeidsmarktvraagstukken zoals personeelskrapte en duurzame inzetbaarheid en aanjager zijn voor collectieve leerprocessen in organisaties. De mogelijkheid om zij-instromers snel en adequaat om te scholen is onderdeel van dit vraagstuk. Ook wordt hiermee aangesloten op de drie gezamenlijke opgaven die zijn geformuleerd binnen programmalijn 3 ‘Ruimte voor leren en ontwikkelen’ van het Programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn (2022).

Wat kenmerkt de praktijkgestuurde deeltijdroutes?

Binnen praktijkgestuurde deeltijdroutes worden drie pijlers gecombineerd: 1) Leven Lang Ontwikkelen (LLO) 2) Co-creatie en 3) Praktijkgestuurd leren in leergemeenschappen.

Leven Lang Ontwikkelen

Het doel van het werkveld en opleidingen is dat de student ook na afronding van de opleiding regie blijft nemen op de eigen professionele ontwikkeling en die van het team en de organisatie. Een opleiding met als resultaat een professional die kan omgaan met veranderingen binnen het werk, waarbij eigenaarschap en zelfsturing essentiële eigenschappen zijn. Tijdens de opleiding worden voorwaarden geschapen om studenten te laten leren en ontwikkelen vanuit de vragen en behoeftes waar zij in de eigen werkpraktijk mee geconfronteerd worden. Uitgangspunt is dat de student zelf richting geeft aan leervragen, tempo, volgorde van het programma en de keuze voor onderwijsactiviteiten en toetsing.

[1] De praktijkgestuurde deeltijdroute is een doorontwikkeling van de flexibele deeltijdopleidingen die gebaseerd zijn op het werken met leeruitkomsten.

Co-creatie

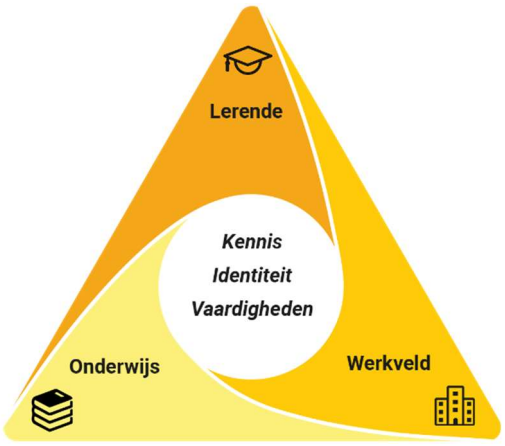
Het doel van een praktijkgestuurde deeltijdroute is om vanuit gedeelde verantwoordelijkheid en partnerschap invulling te geven aan het leren en ontwikkelen van professionals. Zorgorganisaties en het onderwijsteam zijn van elkaar afhankelijk. Doordat zij nauw samen optrekken kan het onderwijs direct inspelen op actuele praktijkvraagstukken, waarmee een bijdrage kan worden geleverd aan het verbeteren van de beroepspraktijk.
Met de organisaties worden periodiek afspraken gemaakt over hoe zij zelf aan het onderwijs bijdragen door het verzorgen van inhoudelijke expertcolleges. Praktijkopleiders zetten zich in als praktijkleercoach voor medewerkers en als expert op het gebied van de vragen cliënten. Docenten zijn de expert op het gebied van verbredende en verdiepende kennis en landelijke curriculumeisen.

Aan de zorgorganisaties wordt ook gevraagd om deel te nemen aan de 'werkgroep praktijkgestuurde routes' van de deeltijdopleidingen van Gezondheid en Welzijn Windesheim. Hierbij werken we ook samen met mbo-opleidingen. In deze werkgroep worden gezamenlijke vragen opgepakt.

Leergemeenschap als vliegwiel voor samen leren en ontwikkelen

Sinds september 2021 vormt het werken in leergemeenschappen de basis voor het leren en ontwikkelen binnen de praktijkgestuurde deeltijdroutes.

Samen leren staat centraal. Studenten, praktijkopleiders en docenten vormen hiervoor een professionele leergemeenschap (Van Keulen et al., 2015. Groepsleden werken hierin samen aan vraagstukken en dagen elkaar uit om hun expertise te delen. Je haalt én brengt, allemaal. Zo vormt de professionele leergemeenschap een educatieve en sociale omgeving die de binding bevordert en de uitwisseling van kennis en vaardigheden stimuleert. Tevens stimuleert het de vorming van de professionele attitude (RUG, 2020).

Een leergemeenschap kan alleen werken als werkveld, onderwijs en lerende gezamenlijk een rijke leeromgeving vormen. Dan pas krijgt de kennis van school betekenis in het werkveld en gaat de lerende zien dat zijn werkpraktijk ook vanuit theorie is opgebouwd. Hiermee ontstaan nieuwe onderlinge verbindingen. De leerwerkbegeleider en de docent krijgen zo nieuwe rollen. Het is niet meer mogelijk om vanuit één enkel perspectief te kijken naar de praktijk en het geleerde. Een docent of een expert uit de praktijk kan ook vraaggestuurd les geven in de leergemeenschap. Een mooi bijeffect van de intensieve samenwerking met de praktijk is dat die ervaring het curriculum van het onderwijs ten goede komt. Elke leergemeenschap past bij de praktijkcontext waar deze onderdeel van is.

Onze toekomstdroom is dat de leergemeenschappen niet ophouden te bestaan wanneer een student zijn diploma ontvangt. Hoe mooi zou het zijn als de leergemeenschap met steun van de werkplek blijft bestaan en zo een basis vormt voor een leven lang ontwikkelen. Juist in de wereld van gezondheid en welzijn, waar we zoveel vragen hebben over het binden van personeel, zou dit wel eens een belangrijke sleutel kunnen zijn.

Hoe wordt het onderwijs georganiseerd?

Wanneer het behalen van een diploma het doel is van een praktijkgestuurde deeltijdroute, dan zijn de leeruitkomsten van de opleiding leidend voor het programma. Daarbinnen is er volop ruimte om maatwerk te leveren en inhoud en vorm van het onderwijsprogramma aan te passen aan de specifieke behoeftes van de zorgorganisatie. Een samenwerkingstraject start daarom altijd met een verkenning van de wensen en mogelijkheden wat uiteindelijk resulteert in het vastleggen van korte en lange -termijn afspraken.

Het onderwijsprogramma wordt adaptief samengesteld. Het werken binnen een leergemeenschap maakt het mogelijk de inhoud van de lessen aan te passen aan de vraag van dat moment. Er is er een rijke digitale leeromgeving om op eigen tijd en plaats te leren. Andere vaste bouwstenen zijn de leergemeenschappen en expertlessen waarin de brede opleidingskwalificaties en Body Of Knowledge (BOK) centraal staan. Ook biedt de werkgever expertlessen aan. Via Microsoft Teams is er een omgeving voor studenten, docenten en leerwerkbegeleiders om interactie en samenwerking te stimuleren

Studenten uit verschillende organisaties met een vergelijkbare opleidingsbehoefte of van verschillende afdelingen van dezelfde organisatie werken samen in de leergemeenschap. 1 september en 1 februari zijn de reguliere startmomenten, maar studenten kunnen ook op een ander moment starten en sluiten dan aan bij een passende leergemeenschap.

De student werkt vanuit eigen leervragen en actuele praktijkvragen aan de leeruitkomsten van de opleiding. In periodieke driegesprekken maken student, praktijkopleider en docent afspraken over de voortgang en aanpak van leervragen en de professionele ontwikkeling. Het aantonen van de leeruitkomsten kan in een willekeurige volgorde plaatsvinden, zo kan de student aansluiten bij het vraagstuk wat er op dat moment in de praktijk speelt. Als een student kan demonstreren (via een portfolio) dat de leeruitkomsten gerealiseerd zijn dan ontvangt de student de bijbehorende studiepunten (EC’s). Op deze manier wordt uiteindelijk het diploma behaald.

.